

GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ELLENI MUNKACSOPORT

Dr. Darák Péter elnök

Kúria

Elnok@kuria.birosag.hu

Dr. Belegi József tanácselnök

Kúria Büntető Kollégium

az egyes alapjogokat sértő bűncselekmények bírói gyakorlatának elemzésére a Kúrián
2015-ben alakított joggyakorlat elemző csoport vezetője

Belegij@kuria.birosag.hu

**Tárgy: észrevételek az egyes alapjogokat sértő bűncselekmények ítélkezési
gyakorlatának elemzéséről készült összefoglaló véleményhez**

Tisztelt Elnök Úr, Tisztelt Tanácselnök Úr!

A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoportot (GYEM) 2012-ben, az új Btk. kodifikációja során hozta létre öt emberi jogi civil szervezet: az Amnesty International Magyarország, a Háttér Társaság, a Magyar Helsinki Bizottság, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda és a Társaság a Szabadságjogokért. A munkacsoport munkájába azóta a területen jártas egyéni szakértők is bekapcsolódtak. A GYEM fő célkitűzése a gyűlölet-bűncselekmények visszaszorítása Magyarországon. Ennek érdekében az alábbi célokért dolgozunk: (1) a gyűlölet-bűncselekmények elleni hatékonyabb állami fellépés jogszabályi és intézményi feltételeinek megteremtése; (2) az áldozatok bátorítása a jogi eljárások megindítására; (3) a gyűlölet-bűncselekményekkel szemben elutasító társadalmi közeg kialakítása.

GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK ELLENI MUNKACSOPORT

Amnesty International Magyarország • Háttér Társaság
Magyar Helsinki Bizottság • Társaság a Szabadságjogokért
www.gyuloietellen.hu • info@gyuloietellen.hu

GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK ELLENI MUNKACSOPORT

Munkacsoportunk tagszervezetei sértetti képviselőket nyújtanak gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak, tapasztalatainkat tehát közvetlenül a büntetőeljárásokban szerezzük. A munkacsoport tagjai rendszeresen készítenek, jelentetnek meg tudományos igényű szakmai munkákat, tartanak előadásokat konferenciákon, egyetemeken, illetőleg képzéseket jogalkalmazók, elsősorban rendőrök számára. A GYEM törekszik arra, hogy jó kapcsolatokat ápoljon a jogalkalmazó szervekkel. Az Országos Rendőr-főkapitányság Gyűlölet-bűncselekmény Szakvonalával kifejezetten aktív szakmai kapcsolatunk van. (A GYEM-ről további információkat a gyulotellen.hu oldalon talál.)

Rendkívül nagy örömünkre szolgál, hogy a Kúria kiemelt jelentőségűnek tekinti a gyűlölet-bűncselekmények ügyét, amit jól jellemez, hogy 2015-ben joggyakorlat-elemző csoportot alakított ezen bűncselekmények bírói gyakorlatának elemzésére.

A joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét igényes és alapos szakmai munkának tartjuk, amely megfelelően foglalja össze a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos bírói gyakorlatot, és helyesen mutat rá a jogalkalmazás – különösen a nyomozati szak – hiányosságaira¹, valamint az adatgyűjtéssel kapcsolatos problémákra².

Megtisztelőnek tartjuk, hogy az összefoglaló vélemény több helyen is megemlíti munkacsoportunkat, így többek között az általunk kidolgozott előítélet-indikátor listáról³, amelyet a rendőrséggel együttműködésben, a szakma és a jogalkalmazók véleményének kikérésével állítottunk össze; hivatkozik a GYEM álláspontjára a védett csoportok elemzése kapcsán, sőt, az azzal való egyetértését is kifejezi⁴; továbbá az elemzés keretében a Legfőbb Ügyészség által készített példatár a GYEM „Jogalkalmazási problémák a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásokban” c. kiadványából⁵ tartalmaz eseteket⁶.

Ugyanakkor, fontosnak tartjuk felhívni T. Elnök Úr és T. Tanácselnök Úr figyelmét arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) gyakorlata kapcsán az összegző vélemény téves megállapítást tesz. Az elemzés szerint ugyanis az EJEB „esetjoga – kivéve a holokauszt tagadását – nem tartalmaz kifejezetten a tárgykörbe tartozó

¹ 6. pont: A közösség tagja elleni erőszak jogalkalmazási kérdései – 14. old. 1. bek.

² 4. Pont: A gyűlölet-bűncselekmények magyar szabályozásának struktúrája – 8. old. 4-5. bek.

³ 4. Pont: A gyűlölet-bűncselekmények magyar szabályozásának struktúrája – 8. old. alja

⁴ 5. Pont: Védendő csoportok, passzív alanyiség – 11. old. 4. bek.

⁵ <http://gyulotellen.hu/aktualitasok/jogalkalmazasi-problemak-gyulotellen-buncselekmenyekkel-kapcsolatos-eljarasokban>

⁶ V. sz. melléklet – példatár, 12)-16) esetek

*büntetőjogi jogeseteket, döntéseinek egy része mégis – a véleménynyilvánítási szabadsággal összefüggésben – érinti a gyűlöletbeszéd témakörét”.*⁷ (Utóbbi kapcsán az összefoglaló vélemény a *Garaudy v. France* és a *Vona v. Magyarország* eseteket említi, az I. sz. mellékelt ezeken felül tartalmazza a *Fáber v. Magyarország* és a *Vajnai kontra Magyarország* ügyeket).

Ezzel szemben ugyanis az **EJEB** esetjoga számos, kifejezetten a tárgykörbe tartozó **büntetőjogi jogesetet tartalmaz, többek között mára már három, Magyarországgal szembeni ügyben is jogerős ítélet született** (*Balázs kontra Magyarország*; *R.B. kontra Magyarország*; *Király és Dömötör kontra Magyarország* – ezek közül a *Balázs kontra Magyarország* ítélet a joggyakorlat elemző csoport összefoglaló véleményének megjelenésekor is már jogerős volt).

Az EJEB először 2005-ben, a *Nachova v. Bulgária* ügyben – rendőrök lőttek le roma személyeket - állapította meg, hogy a rasszista indíték nyomozásának elmulasztása sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményét (EJEE). Azóta a vonatkozó joggyakorlat fejlődött: egyrészt nemcsak az államnak közvetlenül betudható, állami szerv nevében eljáró személyek, hanem magánszemélyek által elkövetett bűncselekmények (pl. *Šečić kontra Horvátország*), másrészt nemcsak halálos kimenetelű, hanem bántalmazással járó (pl. *Balázs kontra Magyarország*), vagy kisebb súlyú, például pusztán fenyegetéssel járó bűncselekmények (*R.B. kontra Magyarország*) esetében is kimondta a starsbourgi emberi jogi bíróság, hogy rasszista, homofób, vallási vagy más előítéletes indítékra utaló jelek (indikátorok) esetében a hatóságok kötelessége a bűncselekmény elkövetője indítékának alapos feltárása, és ezen túlmenően is a hatékony nyomozás folytatása. Ezen állami kötelezettség elmulasztása a bűncselekmény jellegétől, eredményétől függően az EJEE 2. cikkében garantált élethez való joggal, a 3. cikkben garantált kínzás tilalmával, illetve a 8. cikkben garantált magánélet tiszteletben tartásához való joggal összefüggésben a 14. cikkben biztosított egyenlő bánásmódhoz való jogot sérti.

Álláspontunk szerint szükséges, hogy a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának tárgybéli összefoglaló véleményét a fentiekkel kiegészítsék, illetőleg kijavítsák, hiszen az összefoglaló vélemény fontos forrása lehet a gyűlölet-bűncselekmény ügyekben eljáró jogalkalmazók, különösen ügyészek, bírák számára, akiknek

⁷ 2. Pont: Nemzetközi jogi háttér és az „uniós jog” – 6. old. 3. bek.

GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ELLENI MUNKACSOPORT

jogalkalmazói munkájuk során érvényesíteniük kell a strasbourgi emberi jogi bíróság által kialakított sztenderdeket a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos eljárások során. Ha a fent kifogásolt tévedés az összefoglaló véleményben marad, az félrevezetheti a jogalkalmazókat és más szakembereket, és munkájukat, döntéseiket a téves információ negatívan befolyásolhatja.

A fentiek érdekében a GYEM elkészített egy jogeset-összefoglaló anyagot, amelyben az EJEB vonatkozó joggyakorlatát az ítéletekből kirajzolódó fő sztenderdek mentén csoportosítva ismertetjük. Az összefoglaló anyagot csatoljuk levelünkhöz. Természetesen örömmel állunk Elnök Úr, Tanácselnök Úr, illetve a joggyakorlat-elemző munkacsoport tagjai, a gyűlölet-bűncselekményekben ítélező bírák rendelkezésére, hogy az EJEB esetjogát egy kerekasztal-beszélgetés során közösen elemezzük.

Reméljük, hogy észrevételeinkkel, az EJEB jogesetek és sztenderdek összefoglalásával hozzá tudunk járulni a gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni hatékony állami fellépéshez.

Kérjük, hogy szíveskedjenek tájékoztatni Munkacsoportunkat arról, hogy levelünk folytán milyen lépéseket tettek a joggyakorlat-elemző csoport véleményének kiegészítésére/kijavítására.

Budapest, 2017. február 20.

Köszönettel és tisztelettel:

Dr. Szabó Máté
szakmai igazgató
Társaság a Szabadságjogokért

Melléklet: EJEB jogeset összefoglaló